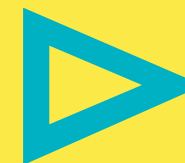

Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana: esošā situācija un izaicinājumi

Gints Klāsons, jaunatnes lietu pētnieks,
Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un
mākslu institūta lietišķo pētījumu projektu
vadītājs

Jūrmala, 05.10.2022.

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

EUROPE
GOES LOCAL

Supporting Youth Work
at the Municipal Level

Nākamais solis darbā ar jaunatni – iekļaušanai ▶

Jauniešu ar ierobežotām iespējām sociālās iekļaušanas esošās situācijas kartējums

Pasūtītājs: Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra

Īstenotājs: Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras un mākslu institūts (LKA KMI)

Rīga, 2022

Saturs

1. Konteksta raksturojums	2
2. Kopsavilkums	3
Būtiskākie secinājumi	3
Būtiskākās vajadzības	5
Būtiskākā mērķgrupu statistika	6
3. Mērķgrupu statistisks raksturojums	7
Jauniešu skaits kopā	7
Jaunieši ar invaliditāti	9
Sociālās atstumtības riska jaunieši	9
Jaunieši NEET situācijā	11
Jaunieši – bezdarbnieki	13
Priekšlaicīgi mācības pametuši jaunieši	14
Jaunieši ar veselības problēmām	16
Etniskās minoritātes	18
Jaunieši ārpusģimenes aprūpē	18
Jaunieši attālākās apdzīvotās vietās	19
Emigrācija un remigrācija	19
Jaunieši – Valsts probācijas dienesta klienti	20
Ielu jaunatne	21
Diskriminācijai pakļautās jauniešu mērķgrupas	22
4. Mērķgrupu sociālās iekļaušanas barjeras	23
5. Darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām: esoša situācija	26
Nevalstiskais sektors darbā ar jaunatni	26
Darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām	29
Organizāciju resursi un kapacitāte: intervijās paustie viedokļi	33
Organizāciju vērtējumi par JSPA koordinētajiem finansējuma rīkiem	34
6. Vajadzības darbā ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām	36
Informētība un izpratnes veidošana	36
Zināšanas un kompetences	36
Atbalsts ikdienas darbā	36
Finansējums	37
Monitorings	37

Šodien

Mērķgrupu tvērumš

Darba ar jaunatni īstenotāji (NVO)

Darba ar jaunatni esošā prakse

Izaicinājumi

Mērķgrupu tvērumi (1)

Jaunieši ar invaliditāti 7,6 tūkst.

Jaunieši ar nabadzības vai sociālās atstumtības risku 32,8 tūkst.

Jaunieši NEET situācijā 33,0 tūkst.

Jaunieši bezdarbnieki 8,3 tūkst.

Priekšlaicīgi mācības pametušie 8,6 tūkst.

Ielu bērni ~1,0-5,0 tūkst.

Jaunieši ārpusģimenes aprūpē 2,7 tūkst.

13-25 gadīgo jauniešu skaits Latvijā kopā 234,5 tūkst.

Mērķgrupu tvērumi (2)

Jaunieši, kam izbeigta ārpusģim. aprūpe pilngadības dēļ ~500 gadā

Jaunieši attālākās apdzīvotās vietās 49,8 tūkst.

Jaunieši emigrācijā (diaspora) 31,8 tūkst.

Jaunieši remigranti 3,0 tūkst.

Etniskās minoritātes krievi 33,3; poļi 2,4; baltkrievi 1,9; ukraiņi 1,8 tūkst.

Jaunieši – Valsts probācijas dienesta klienti 1,9 tūkst.

Jaunieši, kas saskārušies ar diskrimināciju 27%

Jaunieši, kuri savu veselības stāvokli vērtē kā sliktu, ļoti sliktu 2,7%

Mērķgrupu tvērumums (3)

Darba ar jaunatni īstenotāji (NVO)

1000

Organizācijas pilsoniskās sabiedrības un sociālajā jomā

400

Ir īstenojušas aktivitātes, projektus jaunatnes jomā vai ar jauniešu iesaisti

40-50

Organizācijas, kuru prioritārā mērķgrupa ir jaunieši

100

Organizācijas, kas ir īstenojušas aktivitātes jauniešiem ar ierobežotām iespējām

10

Organizācijas, kas regulāri īsteno darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām

Darba ar jaunatni esošā prakse (1)

Mērķgrupas

Darba ar jaunatni esošā prakse (1)

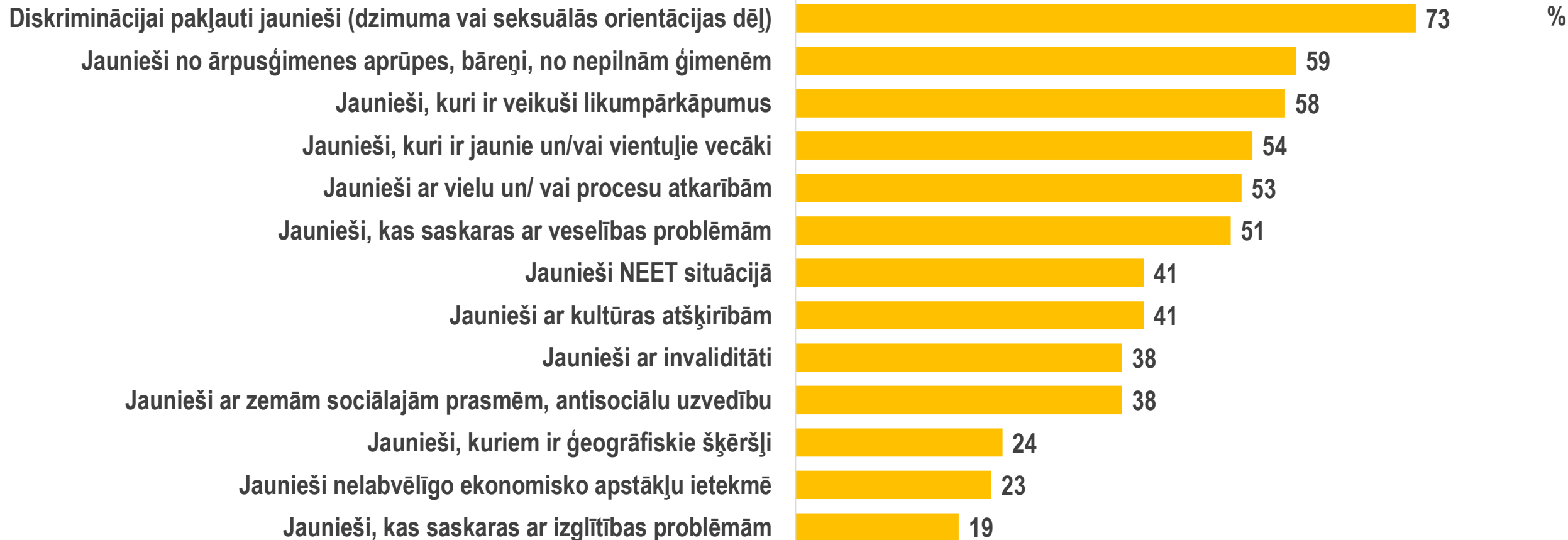
Aktivitātes

Darba ar jaunatni esošā prakse (3)

Zināšanas par mērķgrupām (vājas)

Izaicinājumi (1)

Daži, daudzi, visi?

Kopumā dati liecina, ka šobrīd darbs ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām ir attīstīts tikai attiecībā uz dažām mērķgrupām (jaunieši ar ģeogrāfiskiem šķēršļiem, nelabvēlīgu ekonomisko apstākļu ietekmē un ar izglītības problēmām, tai skaitā NEET), bet ar lielu daļu citu, specifiskāku, mērķgrupu tas ir mazattīstīts (notiek reti, epizodiski).

Izaicinājumi (2)

Resursu nodrošinājums

Lai gan ir pieejami atsevišķi finansējuma rīki, kā arī jaunatnes jomā īpaši tiek akcentēta iekļaušanas nepieciešamība, praktiskajā darbā ar jaunatni **pastāv būtiski izaicinājumi**. Šobrīd to vislielākajā mērā **ierobežo pieejamie resursi** (gan pašvaldību, gan it īpaši organizāciju līmenī), jo **katrai jauniešu mērķgrupai ir ļoti individuāls vajadzību grozs** – infrastruktūras pielāgošana, finansiālo iespēju nodrošināšana, transporta pieejamība, valodas pieejamība, aizspriedumu mazināšana, psiholoģiskās barjeras u.c.

Izaicinājumi (3)

Zināšanas un kompetences

Katra jauniešu ar ierobežotām iespējām mērķgrupa ir specifiska, pat atsevišķas grupas ietvaros katra jaunieša vajadzības var būt ievērojami atšķirīgas. Tādēļ darbs ar šīm mērķgrupām prasa arī specifiskas zināšanas, kompetences un prasmes. Darba ar jaunatni veicējiem līdz šim bijusi neliela pieredze darbā ar specifiskākām jauniešu mērķgrupām, tādēļ zināšanu un kompetenču audzēšana ir būtisks izaicinājums.

Izaicinājumi (4)

Atbalsta sistēma

Sasaucoties ar iepriekš minēto par specifisku zināšanu un kompetenču nepieciešamību – darbu ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām veicējiem būtu nepieciešams arī **pastāvīgi pieejams atbalsts jau darba īstenošanas procesā**. Gan kā profesionāls atbalsts prasmju veidošanā, gan arī kā palīdzība nestandarta situācijās, problēmgadījumos, tai skaitā psiholoģisks atbalsts darba stresa apstākļos. Būtiskākais – **sniegt darba ar jauniešiem ar ierobežotām iespējām veicējiem drošības sajūtu par pieejamu atbalsta infrastruktūru**, lai jaunatnes darbinieki nejustos vieni savā ikdienas darbā ar specifiskām jauniešu mērķgrupām (atbalsta personāls, mentori, supervīzijas).

Izaicinājumi (5)

Pieejamība & pieklūstamība

Līdz šim lielāks uzsvars bijis uz pieejamību – īstenojot aktivitātes, kurās aicinām piedalīties jauniešus ar ierobežotām iespējām. **Mazāk uzmanība pievērsta pieklūstamībai – šo mērķgrupu jauniešu spējai izmantot aktivitāšu, projektu piedāvājumu.** Tas veido vienu no būtiskām barjerām jauniešu iesaistei – esošais aktivitāšu piedāvājums ne vienmēr tiek izvērtēts no mērķgrupu pieklūstamības aspekta.

Veiksmi!

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

EUROPE
GOES LOCAL

Supporting Youth Work
at the Municipal Level

